

Gelişme Potansiyeli Olan İki Turistik Destinasyonun Turizm Algılarının Karşılaştırmalı Analizi

DOI: 10.26466/opus.488404

*

Selim Gündüz*

* Dr. Öğr. Üyesi , Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Sarıçam/Adana/Türkiye

E-posta: sgunduz@adanabtu.edu.tr

ORCID: [0000-0001-5289-6089](https://orcid.org/0000-0001-5289-6089)

Öz

Bu çalışmada farklı sosyal ve kültürel yapıya sahip komşu iki ilçede ikamet eden yerel halkların ilçelerindeki turizmin gelişmesine karşı algıları ve beklentilerinin karşılaştırılması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda Türkiye’de turizmin gelişmesi adına yaptıklarıyla diğer illerden pozitif anlamda ayrılan Adana ilinin turizm potansiyeli yüksek ve Akdeniz’e kıyısı olan Yumurtalık ve Karataş ilçeleri çalışmanın alanı olarak belirlenmiştir. Bu iki farklı ilçede yaşayıp aynı öğrenim düzeyine sahip, aynı ekonomik düzeyde olan veya aynı yaş grubunda yer alan kişilerin turizme karşı algılarının bulundukları ilçenin sosyal ve kültürel yapısı ile ilişkili olup olmadığı araştırılmıştır. Bu araştırmalar olasılıklı olmayan örneklem seçme yöntemlerinden kolayda örnekleme tekniği ile Yumurtalık ve Karataş ilçelerinden seçilen katılımcılara yüz yüze anket tekniği uygulanarak elde edilen veriler üzerinde yapılmıştır. Yumurtalık ve Karataş ilçelerinin nüfuslarının sırasıyla 17.211 ve 22.098 olduğu tespit edilip, güven aralığının %90 ve örneklem hatasının %5 olarak belirlendiği durumda çalışma yapılacak minimum örneklem sayıları 275’er kişi olarak hesaplanmıştır. Sonrasında ise, Yumurtalık ilçesi için 284 ve Karataş ilçesi için 286 kişilik örneklem ile çalışma gerçekleştirilmiştir. Yerel halkın turizm algısı ölçeği vasıtasıyla toplanan verilere temel bileşenler analizi ve varimax dikey döndürme tekniği ile faktör analizi uygulanmış ve ölçeğin katılımcılar tarafından beş farklı boyutta algılandığı görülmüştür. Bu faktörler de “Sosyo-Kültürel Gelişim Etkisi”, “Ekonomik Gelişim Etkisi”, “Sosyal Tahrifat Etkisi”, “Kültürel Tahrifat Etkisi” ve “Çevresel Tahrifat Etkisi” olarak adlandırılmıştır. Çalışmada parametrik istatistiksel testler için gerekli varsayımlardan biri olan normallik varsayımı sağlanmadığından dolayı karşılaştırma analizleri parametrik olmayan istatistiksel testlerden Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testleri kullanılarak yapılmıştır. Elde edilen bulgular neticesinde, Karataş halkının Yumurtalık halkına oranla turizmin gelişmesine yönelik olumlu algısının daha yüksek düzeyde olması ile birlikte, her iki ilçedeki yerel halkın da ilçelerinde turizmin gelişmesini destekleyeceği ve bu gelişimin kendilerine zarardan çok yarar sağlayacağı inancına sahip oldukları sonucuna ulaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Turizm Algısı, Yerel Halk, Adana, Yumurtalık, Karataş

Comparative Analysis of Tourism Perceptions of Two Tourist Destinations With Development Potential

*

Abstract

In this study, it is aimed to compare the perceptions and expectations of the local people who live in two neighbouring districts with different social and cultural structures about the development of tourism in their districts. In this respect, Yumurtalık and Karataş Districts of Adana Province, which differentiates from other provinces in a positive sense with the efforts for the development of tourism, with high potential of tourism at the Mediterranean coast have been identified as the area of this study. It has been investigated whether the tourism perception of people with the same level of education, at the same economic level, and in the same age group living in these two different districts are related to the social and cultural structure of the region where they live. These studies were carried out on the data obtained by applying face-to-face surveys to the participants selected from Yumurtalık and Karataş districts with the convenience sampling method, one of the non-probabilistic sample selection methods. The population of the Yumurtalık and Karataş districts was determined to be 17.211 and 22.098, respectively, and the minimum number of samples to be studied was calculated as 275 persons in the case where the confidence interval was determined to be 90% and the sample error was 5%. Then, the study was carried out with 284 samples for the town of Yumurtalık and 286 for the Karataş district, which were sufficient to represent the main mass. Factor analysis with basic component analysis and varimax vertical rotation technique were applied to the data collected by the scale of tourism perceptions of the local population, and it was seen that the scale was perceived by the participants in five different dimensions. These factors were named as "the Impact of Socio-Cultural Development", "the Impact of Economic Development", "the Impact of Social Degradation", "the Impact of Cultural Degradation", and "the Impact of Environmental Degradation". As the normality assumption, one of the assumptions required for parametric statistical tests, was not provided in the study, the comparison analysis was performed by using nonparametric statistical tests of Mann Whitney U and Kruskal Wallis. As a result of the findings, it is concluded that the people of Karataş have a higher perception of tourism development than the people of Yumurtalık, the local people in both districts will support the development of tourism in their districts, and that they believe this development will provide them benefits more than harm.

Keywords: Tourism Perception, Local People, Adana, Yumurtalık, Karataş

Giriş

Dünya ekonomisinde hızla önemli bir konuma gelen turizm sektörü Türkiye ekonomisi için de büyük önem arz etmektedir. Dünya Turizm Örgütü'nün 2015 yılında yayınlamış olduğu verilere göre, dünya genelindeki uluslararası ziyaretçi sayısının 1 milyar 186 milyon kişiye ulaştığı ve uluslararası turizm gelirlerinin toplamda 1 trilyon 260 milyar doları bulduğu düşünüldüğünde turizm sektörünün ekonomik gücü daha net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Türkiye ise aynı verilere göre dünyada en çok turist gelen ülkeler içerisinde 41,6 milyon ziyaretçi ile 6. sırada bulunurken, ziyaretçi başına ortalama 757 dolar harcama ve toplamda 31,5 milyar dolarlık turizm geliriyle de en çok turizm geliri elde eden ülkeler arasında 10. sırada yer almaktadır. Türkiye'nin ekonomik kaynakları ve turizmden elde edilen bu rakamlar göz önünde bulundurulduğunda, turizm sektörünün ülke için ne kadar büyük önem arz ettiği görülmektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığının 2007 yılında yayınladığı Türkiye 2023 Turizm Stratejisi'nde bahsedildiği gibi, Türkiye'nin bu pastadan daha büyük pay alabilmesi için turizmi çeşitlendirmesi, sadece belirli aylarda değil yıl boyunca turist çekebilmesi ve günümüzde sadece belirli bölgelere yığılan turizmi ülke geneline genişletmesi gerekmektedir. Bu hedefler doğrultusunda turizmin yayılması ve bölgesel olarak kalkınmanın sağlanması için kırsal bölgelere yatırımın yapılması elzemdir (Sezer ve ark., 2013).

Özellikle henüz kendi gelenek ve göreneklerini kaybetmemiş ve şehir hayatına tam anlamıyla geçilmemiş bölgelere turizm yatırımları yapılmadan önce o bölgelerde ikamet eden halkların turizme olan bakış açıları araştırılmalı ve alguları ölçülmelidir. Çünkü turizmin aynı zamanda bir sosyal gelişme unsuru olması sebebiyle, gerek ekonomik anlamda gerekse çevresel anlamda büyük değişimlere sebep olmasının yanı sıra toplumun sosyal ve kültürel hayatını da etkileme potansiyeli mevcuttur (Tortop, 2001). Bu sebeple henüz turizme açılmamış olan bazı bölgelerde yaşamalarını sürdüren yerel halkta özellikle sosyal ve kültürel anlamda turizmin olumsuz etkiler yaratabileceği algısı mevcut olabilmektedir. Dolayısıyla bir ön tespit yapıp halkın algısı ölçülmeden direkt turizm yatırımlarının yapılması neticesinde geri dönüşü zor olan sonuçlar ortaya çıkabilmektedir. Bölge halkının tercihlerinin ve turizm algılarının, turizm gelişim politikalarını desteklemediği durumlarda, turizmin gelişmesine yönelik

hazırlanan programlar uygulamada başarısız olabilmektedir (Akova, 2006).

Turizmin gelişmesi için büyük önem arz eden “turizm algısı” kavramına yönelik olarak ulusal yazında (Eralp, 1974; Ünlüönen ve Erdoğan, 1993; Avcıkurut ve Soybalı, 2002; Çavuş ve Tanrısevdi, 2003; Ünlüönen ve Tayfun, 2003; Tayfun ve Kılıçlar, 2004; Kuvan ve Akan, 2005; Akova, 2006; Cengiz ve Kırkbir, 2007; Alaeddinoğlu, 2007; Alaeddinoğlu, 2008; Çalışkan ve Tütüncü, 2008; Gümüş ve Özüpekçe, 2009; Keskin ve Çontu, 2011; Özdemir ve Kervankıran, 2011; Doğan ve Üngüren, 2012; Bilim ve Özer, 2013; Türker ve Türker, 2015; Ekici ve Çizel, 2015; Toprak, 2015; Ayazlar ve Ayazlar, 2016; Boğan ve Sarıışık, 2016; Ünlüönen ve Özekici, 2017) ve uluslararası yazında (Butler, 1980; Murphy, 1985; Liu ve Var, 1986, Liu vd., 1987; Perdue vd, 1990; Keogh, 1990; Ap, 1992; Prentice, 1993; Getz, 1994; McCool ve Martin, 1994; Akis vd, 1996; Fesenmaier vd, 1996; Faulkner ve Tideswell, 1997; Andereck ve Vogt, 2000; Sirakaya vd., 2001; Ko ve Stewart, 2002; Choi ve Sirakaya, 2005; Brida vd., 2011; Park vd., 2017) pek çok çalışma mevcuttur. Ancak ilgili yazına bakıldığında, ülke turizminin yaygınlaşması açısından oldukça önemli olan Çukurova bölgesindeki turistik destinasyonlar ile ilgili yeterli turizm algısı çalışmasının olmadığı görülmüştür. Ayrıca yazında farklı gelişim düzeyindeki iki ilçede ikamet eden yerel halkların turizm algıları ve tutumlarının karşılaştırılmasına yönelik olarak da, Yılmaz ve Filiz (2017) tarafından yapılan Butler’in (1980) Turizm Yaşam Döngü Modeli ve Doxey’in (1975) Tolerans modeli ile Mazı Köyü ve Türkbükü’nde ikamet eden yerel halkların turizm algıları arasındaki farklılığın araştırıldığı çalışma haricinde bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

Turistik açıdan gelişme potansiyeli olan, farklı sosyo-kültürel yapıya sahip iki ilçede ikamet eden kişilerin turizm algılarının karşılaştırılmasının amaçlandığı bu çalışmada, turizm için uygun iklime sahip, turizm varlıkları açısından zengin ve özellikle son dönemlerde düzenlenen festivaller ve etkinliklerle dikkatleri üzerinde toplayan Adana şehri çalışmanın yapılacağı il olarak seçilmiştir. Adana’nın yüksek turizm potansiyeline sahip ve Akdeniz’e kıyısı olan Yumurtalık ve Karataş ilçeleri de bu çalışmanın alanı olarak belirlenmiştir. Aynı il sınırlarında yer alması ve birbirine komşu olmasına rağmen farklı kültürel yapıya sahip olan bu iki ilçedeki yerel halkların turizm algıları karşılaştırılmıştır.

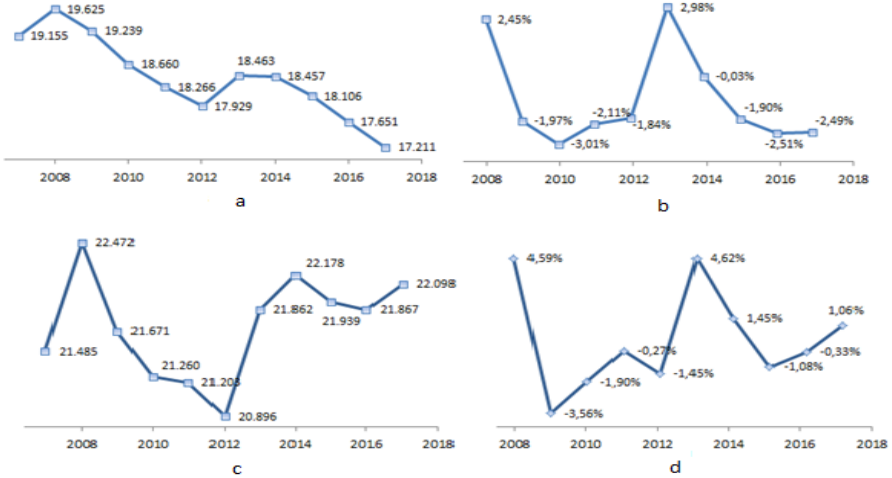
Turizm açısından büyük potansiyele sahip olan Yumurtalık ve Karataş ilçelerine yatırım yapılmadan önce yerel halkın turizmin gelişmesi hususundaki algılarının tespiti büyük önem arz etmektedir. Çünkü bölge halkının turizmin gelişmesini istemediği bir yerde turizmin kalıcı olması mümkün olmamaktadır. Bu doğrultuda Gündüz (2018) tarafından geliştirilen ve daha önce Karataş ilçesinde ikamet eden kişilerden oluşan bir örnekleme uygulanan yerel halkın turizm algısı ölçeği, Yumurtalık ilçesindeki yerel halka da uygulandıktan sonra yerel halkların turizmden beklentileri ve turizme karşı alguları tespit edilerek çıkarımlarda bulunmuştur.

Araştırma Alanı

Günümüzde gerek ulusal gerekse uluslararası ziyaretçiler farklı turizm destinasyonları ve alternatif turizm türleri arayışındadırlar. Adana ili de bu doğrultuda hem kamuda hem de özel sektörde yer alan turizm paydaşları ile özellikle son yıllarda yerli ve yabancı ziyaretçilerin bu arayışlarını karşılamak adına çok ciddi organizasyonlar gerçekleştirmekte ve yeni turizm alanları açmaktadırlar. Türkiye’de turizmin gelişmesi adına yaptıklarıyla diğer illerden pozitif anlamda ayrılan Adana ili çalışmanın yapılacağı il olarak belirlenmiştir. Araştırma alanı olarak da turizm varlıkları açısından en fazla envantere sahip olduğu düşünülen ve özellikle deniz turizmi için oldukça önem taşıyan Adana’nın Yumurtalık ve Karataş ilçeleri tercih edilmiştir.

Adana şehir merkezinin Yumurtalık ile arasındaki mesafe 80 km, Karataş ile arasındaki mesafe ise yaklaşık 50 km’dir. 2017 yılı Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, Yumurtalık ilçesinin nüfusu, 8.671 (%50,38)’i erkek, 8.540(%49,62)’i kadın olmak üzere toplam 17.211’dir. Ayrıca yine TÜİK verilerininin 2007-2017 yılları arasındaki nüfus verileri incelendiğinde, bu ilçenin nüfusunun zamanla azaldığı ve bu aralıkta yer alan yılların büyük çoğunluğunda nüfus artış hızının negatif değerlerde olduğu tespit edilmiştir (Şekil1-a,c). Karataş ilçesinin 2017 yılı nüfusu ise, 11.260 (%50,95)’i erkek, 10.838 (%49,05)’i kadın olmak üzere toplam 22.098’tir. Şekil 1-(c,d) de yer alan 2007-2017 yılları arasındaki ilçenin nüfus rakamları ve nüfus artış hızları incelendiğinde yıllara göre

büyük değişkenliklerin yaşandığı gözlemlenmektedir. 2009 yılında nüfus artış hızı $\%(-3,56)$ iken, 2013 yılında $\%4,62$ değerine ulaşması ilçenin nüfusunda ciddi değişimlerin olduğunu bir göstergesidir.

Şekil 1. Yumurtalık ilçesinin 2007-2017 yılları arasında (a) nüfus dağılımı ve (b) nüfus artış hızı grafiği, Karataş ilçesinin 2007-2017 yılları arasında (c) nüfus dağılımı ve (d) nüfus artış hızı grafiği (Türkiye İstatistik Kurumu- TÜİK)

Yumurtalık, Adana'nın Akdeniz'e kıyısı olan, bünyesinde Ayas Liman Kalesi, Süleyman Kulesi, Deniz Kalesi, sütunlu cadde, kaya mezarları, Aigeai Antik Kenti, Yumurtalık Lagünü, Yelkoma Gölü, Ömer Gölü, Yapı Gölü ve Darboğaz Gölü'ne sahip olan turizm açısından oldukça önem arz eden bir ilçedir. İlçenin büyüleyici bir antik dokusunun olması ve de deniz turizmi açısından oldukça elverişli bir yapısı olan Yumurtalık sahiline sahip oluşu, bu ilçenin turizm potansiyeli açısından bölge için ne denli önem arz ettiğini göstermektedir (Demir ve Gündüz, 2016). Ayrıca, Yumurtalık'ta yerel halk ve turistlerin ilgisini çeken Kitesüf Festivali, Kiteboard Festivali, Gençlik Festivali, Yaz Şenliği, Geleneksel Zeytinbeli Şenliği gibi etkinlikler düzenlenmekte ve ilçede bulunan pek çok kuş ve bitki türünün varlığı dolayısıyla lagünlerde gözlemcilik yapılmaktadır.

Karataş, Yumurtalık ve Ceyhan ilçeleri ile komşu olup, Seyhan ve Ceyhan nehri ile Akdeniz arasında konumlanan turistik önem arz eden bir ilçedir. Karataş ilçesi bünyesinde Mağarsus Antik Kenti, Athena

Tapınağı, Amfi tiyatro vb. tarihi değerleri barındırmaktadır (www.karatas.bel.tr). Yılda yaklaşık olarak 90 bin adeti flamingo olmak üzere 300 bin göçmen kuşun göç yeri olan, pek çok endemik bitki ve hayvana ev sahipliği yapan, ayrıca Caretta caretta'ların yumurtlama alanı olan Türkiye'deki en büyük lagün ve kuş cenneti Akyatan Lagünü Karataş sınırlarında yer almaktadır. Akyatan Lagünü'nün yanı sıra Ağyatan ve Tuzla Lagünleri de ilçenin önemli sayılabilecek turizm değerleridir. Aynı zamanda Harbiş plajı, Tuzla plajı ve Ormanaltı plajı gibi ülkenin en uzun kumsallarını içeren Karataş ilçesi, deniz turizmi açısından da bölge için oldukça önemli bir destinasyondur (Demir ve Gündüz, 2016).

Şekil2. Karataş, Yumurtalık Turizm Gelişim Koridoru ve Bölgesi (Adana Turizm Master Planı, 2016)

Materyal Yöntem

Bu çalışmada, turizmin gelişmesi durumunda yerel halkın turizme ilişkin algısını belirlemeye yönelik olarak Gündüz (2018) tarafından geliştirilen "Yerel Halkın Turizm Algısı Ölçeği" kullanılarak, Adana ilinin turizm açısından gelecek vadede komşu iki ilçesinde, olasılıklı olmayan

örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yöntemi ile örneklem seçilmiş ve katılımcılara yüz yüze anket tekniği uygulanmıştır. Yumurtalık ve Karataş ilçelerinin nüfuslarının sırasıyla 17.211 ve 22.098 olduğu tespit edilip (TUİK), güven aralığının %90 ve örneklem hatasının %5 olarak belirlendiği durumda çalışma yapılacak minimum örneklem sayıları 275'er kişi olarak hesaplanmıştır. Gerek maddi olanakların sınırlı olması gerekse süre sıkıntısından dolayı bu hata payı ile çalışılması tercih edilmiştir. Bu doğrultuda hatalı ve özensiz doldurulduğu düşünülen anketler örnek havuzundan çıkarıldıktan sonra ana kütleyi temsil edebilir yeterlilikte olan, Yumurtalık ilçesi için 284 ve Karataş ilçesi için 286 kişilik örneklem ile çalışma gerçekleştirilmiştir.

Çalışmada kullanılan ölçekte yer alan ifadeler 5'li Likert ölçeği kullanılarak değerlendirilmiştir (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2= Kısmen Katılıyorum, 3=Kararsızım, 4= Büyük Oranda Katılıyorum, 5= Tamamen Katılıyorum). Ankete katılanların algı ifadelerine verdikleri yanıtların puanları toplanarak, toplam algı puanına ulaşılmıştır. Toplam algı puanı hesaplarında olumsuz maddelerin puanlaması ters kodlama yapılarak düzenlenmiştir. Çalışmadan elde edilen verilerin analizleri uygun istatistik paket programları kullanılarak yapılmıştır. Çalışmada parametrik istatistiksel testler için gerekli varsayımlardan biri olan normallik varsayımı sağlanmadığından dolayı karşılaştırmalı analizler parametrik olmayan istatistiksel testlerden Mann Whitney *U* ve Kruskal Wallis testleri kullanılarak yapılmıştır.

Bulgular

Adana'nın komşu iki ilçesi olan Yumurtalık ve Karataş'taki yerel halkların turizm algılarını belirlemek ve karşılaştırma yapmak için hazırlanan anket formunda yer alan demografik sorulara verilen cevaplar incelenmiş ve Tablo 1 ile sunulmuştur. Tablo 1'e göre, Yumurtalık ilçesinde çalışmaya katılanların % 54,6'sı ($n=155$) erkek, %45,4'ü ($n=129$) kadın iken, Karataş ilçesinde çalışmaya katılanların ise %56,6'sı ($n=162$) erkek ve %43,4'ü ($n=124$) kadındır.

Tablo1. Yumurtalık ve Karataş katılımcılarının demografik özellikleri

Değişkenler	Gruplar	YUMURTALIK		KARATAŞ	
		Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Erkek	155	54,6	162	56,6
	Kadın	129	45,4	124	43,4
Yaşam Süresi	1 yıldan az	12	4,2	4	1,4
	1-5 yıl	43	15,2	12	4,2
	6-10 yıl	14	4,9	9	3,1
	11-15 yıl	10	3,5	4	1,4
	16 yıldan fazla	205	72,2	257	89,9
Meslek	Kamu personeli	37	13,0	12	4,2
	Esnaf	50	17,6	93	32,5
	Ev hanımı	73	25,7	89	31,1
	Öğrenci	35	12,3	25	8,7
	Emekli	24	8,5	19	6,6
	Balıkçı	1	0,4	6	2,1
	Çiftçi	64	22,5	31	10,8
	İşçi	0	,0	6	2,1
Yaş	İşsiz	0	,0	5	1,7
	18-25	59	20,8	77	26,9
	26-35	65	22,9	72	25,2
	36-45	49	17,3	59	20,6
	46-55	64	22,5	42	14,7
	56-65	38	13,4	26	9,1
Gelir Düzeyi	66 ve üzeri	9	3,2	10	3,5
	1000 TL ve altı	11	3,9	24	8,4
	1001-1500 TL	72	25,4	68	23,9
	1501-2500 TL	101	35,6	101	35,4
	2501-3500 TL	56	19,7	56	19,6
	3501-5000 TL	33	11,6	20	7,0
	5001-7500 TL	9	3,2	12	4,2
	7501-10000 TL	2	,7	3	1,1
Öğrenim Durumu	10000 TL ve üstü	0	,0	1	0,4
	İlköğretim	52	18,3	72	25,2
	Ortaöğretim	56	19,7	67	23,4
	Lise	117	41,2	118	41,3
	Lisans	52	18,3	25	8,7
	Lisansüstü	7	2,5	4	1,4

Yumurtalık ilçesinde uygulanan ankete katılanların %72,2'si ($n=205$), Karataş ilçesinde ankete katılanların ise %89,9'u ($n=257$) 16 yıldan uzun süredir bu ilçelerde ikamet ettiklerini bildirmişlerdir. Yumurtalık ilçesinde çalışmaya katılanların %25,7'si ($n=73$) ev hanımı, %22,5'i ($n=64$) çiftçi ve %17,6'sı ($n=50$) esnaf iken, Karataş ilçesinde çalışmaya katılanların

%32,5'i ($n=93$) esnaf, %31,1'i ($n=89$) ev hanımı ve %10,8'i ($n=31$) ise çiftçidir. Çalışmaya Yumurtalık ilçesinde katılanların %61'i ($n=173$), Karataş ilçesinde katılanların ise %72,7'si ($n=208$) 45 yaş ve altındaki kişilerden oluşmaktadır. Çalışmaya katılanların gelir düzeylerine bakıldığında ise Yumurtalık için %84,5'inin ($n=240$), Karataş için ise %87,3'ünün ($n=249$) aylık hane gelirlerinin 3500 TL ve altında olduğu görülmektedir. Öğrenim düzeyleri bakımından çalışmaya katılanlar ele alındığında ise, Yumurtalık ilçesindekilerin %62'sinin ($n=176$), Karataş ilçesindekilerin ise %51,4'ünün ($n=147$) lise ve üzeri öğrenim durumuna sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Gündüz (2018) tarafından yapılan çalışmada, Karataş ilçesinde 286 kişiye uygulanan yerel halkın turizm algısı ölçeğinden toplanan verilere temel bileşenler analizi ve varimax dikey döndürme tekniği ile faktör analizi uygulanmış ve ölçeğin katılımcılar tarafından beş farklı boyutta algılandığı görülmüştür. Bu faktörler de "Sosyo-Kültürel Gelişim Etkisi", "Ekonomik Gelişim Etkisi", "Sosyal Tahrifat Etkisi", "Kültürel Tahrifat Etkisi" ve "Çevresel Tahrifat Etkisi" olarak adlandırılmıştır. Bu çalışmada da Yumurtalık ilçesinde ikamet eden 284 kişiye uygulanan ölçekten elde edilen verilere faktör analizi uygulanmış ve faktörlerin bu veri seti içinde aynı olduğu görülmüştür. Faktör sayısı belirlenirken öz değerlerin 1'den büyük olma kriterinden yararlanılmıştır. Beş faktörün toplam varyansı açıklama yüzdesi Karataş verisi için %58,695, Yumurtalık verisi için ise %60,124 olarak hesaplanmıştır. Faktör analizi için ön koşul olan değişkenler arası ilişkinin varlığının sağlandığı, Yumurtalık ve Karataş halkından elde edilen verilere ayrı ayrı uygulanan Barlett testi sonuçlarında p değerlerinin 0,05 değerinden küçük çıkmasıyla görülmüştür. Ayrıca faktör analizinin yapılabilmesi için örneklem büyüklüğünün yeterliliğini ölçen KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) testinin değeri de; Karataş örnekleme için 0,859, Yumurtalık örnekleme için ise 0,874 olarak hesaplanmış ve bu uygunlukların mükemmel düzeyde oldukları tespit edilmiştir (Durmuş, B. vd, 2010). Ölçeğin güvenilirliğini belirleyen Cronbach's alfa değerleri de; Karataş örnekleme için 0,837 ve Yumurtalık örnekleme için 0,896 olarak elde edilmiş ve ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğu belirlenmiştir. Aynı zamanda her bir faktörün kendi içinde güvenilirlikleri incelenmiş ve "Sosyo-Kültürel Gelişim Etkisi", "Ekonomik Gelişim Etkisi", "Sosyal Tah-

rifat Etkisi”, “Kültürel Tahrifat Etkisi” ve “Çevresel Tahrifat Etkisi” faktörlerinin Cronbach’s alfa değerleri Karataş örnekleme için sırasıyla; 0.778, 0.611, 0.675, 0.841, 0.819 ve Yumurtalık örnekleme için ise sırasıyla; 0.817, 0.688, 0.714, 0.894 ve 0.869 olarak hesaplanmıştır.

“Yerel Halkın Turizm Algısı” ölçeğinin açıklayıcı faktör analizi neticesinde belirlenen faktörlerinden biri “Sosyo-Kültürel Gelişim Etkisi” faktörüdür. Bu faktörün altında, turizmin gelişmesinin yerel halkın sosyal imkânlarını artıracığı ve kültürel gelişimlerine yönelik olumlu etkiler sağlayacağına dair ifadeler bulunmaktadır. Katılımcılar bu ifadeleri 5’li Likert ölçeği kullanılarak değerlendirmiştir. Sosyo-Kültürel Gelişim Etkisi faktörünün içerisinde yer alan ifadeler ve bu ifadelere verilen değerlendirmelere ait betimsel istatistik bilgileri Tablo 2 ile sunulmuştur. Bu tabloya göre, Yumurtalık ilçesindeki katılımcılar bu faktör altında yer alan ifadelerden “Turizm, eğlence ve dinlenme mekânlarının artmasını sağlar” ifadesine en yüksek puanı ($\bar{x} = 4,56$) verirken, Karataş ilçesindeki katılımcılar ise “Turizm sosyal hayat standartlarını yükseltir” ifadesine en yüksek puanı ($\bar{x} = 4,55$) vermiştir. Ayrıca, Karataş halkının turizmin sosyo-kültürel gelişim etkisine olan algı puan ortalaması 4,46 iken Yumurtalık halkının algı puan ortalaması 4,44 olarak hesaplanmıştır. Genel olarak bu faktör altındaki ifadeler verilen yanıtların ortalamasına bakıldığında, hem Yumurtalık hem de Karataş ilçelerinde ikamet eden yerel halkın ifadelerine verdiği cevapların ortalamalarının 4 (Katılıyorum) ile 5 (Kesinlikle Katılıyorum) değerleri arasında olduğu görülmektedir. Bu değerlere binaen hem Yumurtalık hem de Karataş ilçesindeki yerel halkın görüşünün turizmin gelişmesinin yerel halkın sosyal imkânlarını artıracığını ve karşılıklı etkileşimlerden de kültürel zenginlikler ortaya çıkacağını vurgulayan, yazındaki pek çok çalışmayla paralellik gösterdiği görülmektedir (Ap, 1992; Andiotis ve Vaughan, 2003; Andriotis, 2005; Gürsoy vd., 2010; Toprak, 2015; Işık ve Çalkın, 2016).

Yumurtalık ve Karataş ilçelerindeki yerel halkın turizm algısının belirlenmesi için kullanılan ölçeğin yapılan faktör analizi sonucunda belirlenen bir diğer faktörü ise “Ekonomik Gelişim Etkisi” faktörüdür. Bu faktörün altında yer alan ifadeler ve bu ifadelerle ait istatistik bilgileri Tablo 3’de yer almaktadır. Her iki ilçeden çalışmaya katılan yerel halkın

“Ekonomik Gelişim Etkisi” hakkındaki görüşleri de “Sosyo-Kültürel Gelişim Etkisi” faktöründe olduğu gibi oldukça olumludur.

Tablo 2. Sosyo-Kültürel Gelişim Etkisi

Yumurtalık			Karataş	
Ort.	St. Sapma	İfadeler	Ort.	St. Sapma
4,51	0,626	Turizm farklı coğrafyalardan insanlarla iletişim kurmayı sağlar	4,43	0,740
4,43	0,784	Turizm sosyal hayat standartlarını yükseltir	4,55	0,646
4,40	0,781	Turizm farklı kültürlerin tanınması ve kültür alışverişini sağlar	4,45	0,656
4,56	0,742	Turizm eğlence ve dinlenme mekânlarının artmasını sağlar	4,47	0,728
4,32	0,916	Turistik bir ilçede yaşamak insanları mutlu eder	4,41	0,844

Ancak Karataş halkının bu faktör için ortalama algı puanı (4,67), Yumurtalık halkının ortalama algı puanından (3,92) daha yüksektir. Ayrıca, Karataş halkının turizmin gelişmesi durumunda yeni iş imkânlarının artacağı yönündeki beklentileri diğer ifadelerle göre bir adım daha öne çıkarken ($\bar{x} = 4,74$), Yumurtalık halkının beklentileri ise “Turizm ekonomiyi canlandırır” yönünde diğer maddelere nazaran biraz daha yüksektir ($\bar{x} = 4,66$). Elde edilen bu bulgulara göre, Yumurtalık ve Karataş ilçelerindeki yerel halkların turizmin gelişmesinin ilçelerini ekonomik olarak kalkındıracağına ve dolaylı olarak kendilerinin de fayda sağlayacaklarına ilişkin algıları mevcuttur ve bu da hem ulusal hem de uluslararası yazındaki pek çok çalışmayla örtüşmektedir (Haralamopolous ve Pizam, 1996; Lawson vd, 1997; Chen, 2001; Yoon vd, 2001; Akova, 2006; Nepal, 2008; Brida vd, 2011; Bilim ve Özer, 2013; Toprak, 2015; Ünlüönen ve Özekici, 2017; Yılmaz ve Filiz, 2017).

Tablo 3. Ekonomik Gelişim Etkisi

Yumurtalık			Karataş	
Ort.	St. Sapma	İfadeler	Ort.	St. Sapma
4,62	0,778	Turizm yerel halka ekonomik zenginlik getirir	4,61	0,830
4,66	0,557	Turizm ekonomiyi canlandırır	4,70	0,721
4,64	0,586	Turizm yeni iş imkânları yaratır	4,74	0,521
4,54	0,664	Turizmin gelir yaratıcı etkisi vardır	4,65	0,625

Ölçeğe ait bir diğer faktör olan “Sosyal Tahrifat Etkisi” faktörüne ilişkin ifadeler ve tanımlayıcı istatistikler Tablo 4 de yer almaktadır. Bu tabloda özellikle “Turizm uyuşturucu kullanımını artırır” ifadesine Yumurtalık ($\bar{x} = 1,79$) ve Karataş ($\bar{x} = 1,70$) halkının çok düşük oranda katıldığı görülmektedir. Ayrıca, bu ilçelerde yaşayan yerel halkların sosyal yönden diğer maddelere nazaran, turizmin gelişmesi neticesinde olumsuzluk olarak alkol kullanımında artışın olabileceği yönünde bir algıya sahip oldukları da Tablo 4 incelendiğinde anlaşılmaktadır. Elde edilen bulgulara genel olarak bakıldığında iki ilçe halkının da turizmin gelişmesinin ilçelerinde sosyal yönden olumsuz etkiler yaratacağına dair endişelerinin düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Sosyal Tahrifat Etkisi

Yumurtalık			Karataş	
Ort.	St. Sapma	İfadeler	Ort.	St. Sapma
2,96	1,592	Turizm alkol kullanımını artırır	3,17	1,535
1,79	1,107	Turizm uyuşturucu kullanımını artırır	1,70	1,063
2,69	1,503	Turizm bulaşıcı hastalıklar getirir	2,34	1,475
2,08	1,235	Turizm suç oranını artırır	1,78	1,224

Yumurtalık ve Karataş halkı turizmin gelişmesi durumunda ilçelerinde sosyal yönden çok fazla olumsuzluk yaşanmayacağı inancına paralel olarak kültürel olumsuzlukların da minimum düzeyde olacağını düşünmektedir. Bu düşünce Tablo 5’te yer alan “Kültürel Tahrifat Etkisi” faktörüne ait ifadeler ve bu ifadelere verilen yanıtların betimsel istatistikleri incelendiğinde çok net anlaşılmaktadır. Ortalama algı puanları Karataş için 4,05 ve Yumurtalık için 3,92 olarak elde edilmiştir. Bu faktör altındaki ifadeler incelendiğinde de, Yumurtalık ilçesindeki katılımcıların “Turizm bölgesinde yaşamak aile hayatına zarar verir” ifadesine vermiş oldukları yanıtların ($\bar{x} = 1,72$) diğer ifadeler içinde en düşük değere sahip olduğu ve Karataş ilçesindeki katılımcıların da “Turizm geleneklerimizin körelmesine sebep olur” ifadesine en düşük puanı verdikleri ($\bar{x} = 1,67$) görülmektedir.

“Çevresel Tahribat Etkisi” faktörü içerisinde yer alan ifadeler ve bu ifadelerin yanıtlarının istatistiki değerleri Tablo 6 ile sunulmuştur. Yumurtalık ve Karataş ilçelerindeki katılımcılar turizmin gelişmesi durumunda ilçelerinde trafik yoğunluğunun artabileceği ve alt yapıda sorunlar yaşanabileceği yönünde endişeler duymakla birlikte genel olarak çevresel anlamda büyük olumsuzluklar olacağını düşünmemektedirler.

Tablo 5. Kültürel Tahribat Etkisi

Yumurtalık			Karataş	
Ort.	St. Sapma	İfadeler	Ort.	St. Sapma
1,80	1,102	Turizm geleneklerimizin körelmesine sebep olur	1,67	1,180
1,72	1,095	Turizm bölgesinde yaşamak aile hayatına zarar verir	1,73	1,291
1,88	1,111	Turizm ilçedeki gençlerin kişilik gelişimlerini olumsuz yönde etkiler	1,98	1,339
2,90	1,447	Turizm manevi değerlerin yerini maddi değerlerin almasına sebep olur	2,51	1,595
2,06	1,315	Turizm toplumun gelenek ve göreneklerinde tahribat yaratır	1,85	1,384

Bu faktör için elde edilen ortalama faktör puanları da Karataş için 3,47 ve Yumurtalık için 3,28 olarak hesaplanmıştır. Yumurtalık ve Karataş ilçelerinde ikamet eden kişilerin düşüncelerinin, turizmin gelişmesinin çevreye verebileceği tahribattan dolayı yerel halkın algısının olumsuz yönde olacağını düşünen yazında yer alan bazı çalışmalardan (Mc Cool ve Martin, 1994; Williams ve Lawson, 2001; Haley vd, 2005; Kuvan ve Akan, 2005; Özdemir ve Kervankıran, 2011) ziyade, turizmin çevreye getireceği olumlu etkilerin çok daha fazla olduğunu savunan çalışmalara (Akova, 2006; Aref, 2009; Brida vd, 2011; Türker ve Türker, 2015; Işık ve Çalkın, 2016) paralellik gösterdiği görülmektedir.

Yerel halkın turizm algısını belirlemeye yönelik olarak hazırlanan ölçekten faktör analizi neticesinde elde edilen faktörlere yaklaşımlarda, Yumurtalık ve Karataş ilçelerinde ikamet eden ve çalışmaya katılan yerel halkın cinsiyetlerinin, yaşlarının ve öğrenim seviyelerinin istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar oluşturup oluşturmadığı test edilmiştir.

Ortalama skorları alınan faktörlerin normallik varsayımını sağlamamalarından dolayı istatistiksel analizler parametrik olmayan istatistiksel yöntemler kullanılarak yapılmıştır.

Tablo 6. Çevresel Tahrifat Etkisi

Yumurtalık			Karataş	
Ort.	St. Sapma	İfadeler	Ort.	St. Sapma
2,51	1,349	Turizm gürültü kirliliği yaratır	2,35	1,375
2,77	1,471	Turizm çevre kirliliğine yol açar	2,49	1,399
3,38	1,347	Turizm trafik yoğunluğunu artırır	3,01	1,440
1,82	1,140	Turizm şehrin dokusunu bozar	1,90	1,377
2,43	1,249	Turizm doğal alanların erozyonuna yol açar	2,05	1,388
3,39	1,404	Turizm alt yapıda aksaklıklara sebep olur	3,36	1,327

Katılımcıların cinsiyetlerinin faktörler üzerindeki etkisini araştırmak için parametrik olmayan istatistiksel yöntemlerden biri olan Mann Whitney U testi kullanılmış ve bu yöntemde iki alt grubun ortalamaları yerine ortanca değerlerinden yararlanılmıştır. Hem Yumurtalık hem de Karataş ilçelerindeki katılımcıların cinsiyetlerinin faktörler üzerinde etkisinin olmadığı yönünde ayrı ayrı kurulan yokluk hipotezleri, Tablo 7 ile sunulan analiz sonuçlarında görüleceği gibi Yumurtalık ilçesi için p değerlerinin (SKGE: 0,522, EGE: 0,179, STE: 0,836, KTE: 0,552, ÇTE: 0,418) ve Karataş ilçesi için p değerlerinin (SKGE: 0,903, EGE: 0,133, STE: 0,196, KTE: 0,818, ÇTE: 0,924) 0,05'den büyük çıkması sonucunda kabul edilmiştir. Ancak her ne kadar yokluk hipotezi kabul edilmiş ve faktörler üzerinde cinsiyetin istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmüş olsa da, ortalama rank değerlerine bakarak Yumurtalık ilçesi için erkek katılımcıların "Sosyo-Kültürel Gelişim Etkisi" ve "Ekonomik Gelişim Etkisi" faktörleri için olumlu algılarının kadın katılımcılara nazaran yüksek olduğu, diğer faktörler için ise tam tersi bir durumun olduğu görülmektedir. Benzer şekilde Karataş ilçesi için ise başta "Ekonomik Gelişim Etkisi" ve "Sosyal Tahrifat Etkisi" faktörlerinde olmak üzere kadın katılımcıların ortalama rank değerlerinin erkek katılımcılara oranla daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 7. Yumurtalık ve Karataş halkının cinsiyetine göre turizm algısının incelenmesi

Faktörler	Cinsiyet	YUMURTALIK			KARATAŞ		
		Ort. Rank	Mann-Whitney U	Sig. (p)	Ort. Rank	Mann-Whitney U	Sig. (p)
Sosyo-Kültürel Gelişim Etkisi- SKGE	Erkek	145,28	9566,0	0,522	142,99	9961,5	0,903
	Kadın	139,16			144,17		
Ekonomik Gelişim Etkisi- EGE	Erkek	148,25	9107,0	0,179	137,44	9063,0	0,133
	Kadın	135,60			151,41		
Sosyal Tahrifat Etkisi- STE	Erkek	141,58	9855,5	0,836	138,00	9152,5	0,196
	Kadın	143,60			150,69		
Kültürel Tahrifat Etkisi- KTE	Erkek	139,87	9590,0	0,552	142,53	9886,5	0,818
	Kadın	145,66			144,77		
Çevresel Tahrifat Etkisi- ÇTE	Erkek	138,90	9440,0	0,418	142,63	9978,0	0,924
	Kadın	146,82			144,63		

Katılımcıların yaş gruplarının faktörler üzerindeki etkisini araştırmak için parametrik olmayan istatistiksel yöntemlerden biri olan Kruskal Wallis testi kullanılmış ve bu yöntemde altı alt grubun ortalamaları yerine ortanca değerlerinden yararlanılmıştır. Katılımcıların yaşlarının faktörler üzerinde etkisinin olmadığı yönünde kurulan yokluk hipotezleri, Yumurtalık ilçesi için elde edilen p değerleri (SKGE: 0,719, EGE: 0,510, STE: 0,280, KTE: 0,378, ÇTE: 0,424) ve Karataş ilçesi için elde edilen p değerleri (SKGE: 0,733, EGE: 0,826, STE: 0,241, KTE: 0,061, ÇTE: 0,024) incelendiğinde Karataş ilçesi için test edilen “Çevresel Tahrifat Etkisi” faktörünün haricindeki diğer faktörler için 0,05 değerinden büyük olduğu görülmüş ve yokluk hipotezleri kabul edilmiştir (Tablo 8).

Tablo 8. Yumurtalık ve Karataş halkının yaş gruplarına göre turizm algısının incelenmesi

Faktörler	Yaş Grupları	YUMURTALIK			KARATAŞ		
		Ort. Rank	Ki-Kare	Sig. (p)	Ort. Rank	Ki-Kare	Sig. (p)
Sosyo-Kültürel Gelişim Etkisi	18-25 yaş	142,83	2,874	0,719	144,13	2,787	0,733
	26-35 yaş	133,47			154,73		
	36-45 yaş	136,11			135,76		
	46-55 yaş	153,43			136,86		
	56-65 yaş	142,51			134,08		
	66 yaş ve üzeri	162,56			155,85		
Ekonomik Gelişim Etkisi	18-25 yaş	145,18	4,277	0,510	139,69	2,167	0,826
	26-35 yaş	132,16			147,65		
	36-45 yaş	131,09			151,94		
	46-55 yaş	155,88			137,06		
	56-65 yaş	145,67			131,02		
	66 yaş ve üzeri	153,22			152,65		
Sosyal Tahrifat Etkisi	18-25 yaş	129,08	6,284	0,280	150,66	6,737	0,241
	26-35 yaş	130,45			133,37		
	36-45 yaş	144,54			132,15		
	46-55 yaş	159,12			140,79		
	56-65 yaş	152,93			172,90		
	66 yaş ve üzeri	144,17			163,25		
Kültürel Tahrifat Etkisi	18-25 yaş	127,69	5,323	0,378	154,98	10,553	0,061
	26-35 yaş	140,30			124,35		
	36-45 yaş	143,06			135,27		
	46-55 yaş	142,55			142,88		
	56-65 yaş	160,64			167,31		
	66 yaş ve üzeri	175,39			182,25		
Çevresel Tahrifat Etkisi	18-25 yaş	137,93	4,937	0,424	154,75	12,915	0,024
	26-35 yaş	132,48			120,53		
	36-45 yaş	140,92			138,85		
	46-55 yaş	141,34			140,80		
	56-65 yaş	163,34			176,94		
	66 yaş ve üzeri	173,61			174,15		

Katılımcılarının yaşlarına göre farklılık arz eden “Çevresel Tahrifat Etkisi” faktörü puanlarındaki farklılığın hangi yaş grupları arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yaş grupları arasında ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Yapılan karşılaştırma testleri neticesinde 26-35 yaş aralığı

ile 56-65 yaş ve 66 yaş ve üzeri yaş grupları arasında anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 9. Yumurtalık ve Karataş halkının öğrenim düzeylerine göre turizm algısının incelenmesi

Faktörler	Öğrenim Düzeyleri	YUMURTALIK			KARATAŞ		
		Ort. Rank	Ki-Kare	Sig. (p)	Ort. Rank	Ki-Kare	Sig. (p)
Sosyo-Kültürel Gelişim Etkisi	İlkokul	137,64	0,563	0,967	143,01	1,552	0,817
	Ortaokul	144,84			134,93		
	Lise	140,87			149,74		
	Lisans	147,21			138,28		
	Lisansüstü	152,07			144,38		
Ekonomik Gelişim Etkisi	İlkokul	137,53	2,045	0,728	140,21	5,669	0,225
	Ortaokul	131,43			133,18		
	Lise	148,21			155,03		
	Lisans	145,91			123,64		
	Lisansüstü	147,21			159,50		
Sosyal Etkisi	İlkokul	152,40	7,723	0,102	155,15	3,110	0,540
	Ortaokul	152,76			144,03		
	Lise	130,71			140,73		
	Lisans	140,17			125,04		
	Lisansüstü	201,29			122,00		
Kültürel Etkisi	İlkokul	163,69	7,819	0,098	160,30	5,911	0,206
	Ortaokul	150,87			148,51		
	Lise	129,98			133,67		
	Lisans	136,89			132,38		
	Lisansüstü	169,00			116,63		
Çevresel Etkisi	İlkokul	162,71	14,516	0,006	160,17	5,406	0,248
	Ortaokul	150,13			146,28		
	Lise	125,68			132,08		
	Lisans	141,76			144,22		
	Lisansüstü	218,00			129,25		

Katılımcıların öğrenim düzeylerinin faktörler üzerinde etkisinin olup olmadığı Kruskal Wallis testi ile test edilmiş ve sonuçlar Tablo 9 ile sunulmuştur. Karataş ilçesindeki katılımcıların öğrenim düzeylerinin faktörler üzerine anlamlı bir etkisinin olmadığı p değerlerinin (SKGE: 0,817, EGE: 0,225, STE: 0,540, KTE: 0,206, ÇTE: 0,248) incelenmesi neticesinde görülmüştür. Yumurtalık ilçesindeki katılımcıların öğrenim düzeylerinin

ise sadece “Çevresel Tahrifat Etkisi” faktörü üzerinde etkili olduğu ($p = 0,006 \leq 0,05$) görülmüştür. Yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda ise bu farklılığın lise mezunları ile lisansüstü mezunları arasındaki farklılıktan kaynaklandığı tespit edilmiştir.

Son olarak katılımcıların gelir durumlarının algı faktörleri üzerinde bir etkisinin olup olmadığı Kruskal Wallis testi ile test edilmiş ve Yumurtalık ilçesi için elde edilen p değerleri (SKGE: 0,283, EGE: 0,278, STE: 0,679, KTE: 0,102, ÇTE: 0,976) ile Karataş ilçesi için elde edilen p değerlerinin (SKGE: 0,753, EGE: 0,319, STE: 0,459, KTE: 0,797, ÇTE: 0,644) incelenmesi neticesinde gelir durumunun turizm algısı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık teşkil etmediği kanısına varılmıştır.

Ayrıca, yerel halkın turizm algısını ölçmede kullanılan ölçeğe göre toplam algı skoru 24 ile 120 puan aralığında değişim göstermektedir. Bu çalışma neticesinde Yumurtalık ve Karataş için elde edilen toplam algı skorları sırasıyla 94,48 ve 97,09 olarak hesaplanmıştır. Dolayısıyla Karataş ilçesindeki yerel halkın Yumurtalık ilçesinde ikamet eden yerel halka göre turizmin gelişmesini daha fazla istedikleri ve destekledikleri yönünde yorum yapmak mümkün olmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada turizm açısından gelişmekte olan Adana ilinin gelişme potansiyeli olan Yumurtalık ve Karataş ilçelerindeki yerel halkların turizm algıları, Gündüz (2018) tarafından geliştirilen “Yerel Halkın Turizm Algısı Ölçeği” ile belirlenmiştir. Bu ölçek, yerel halkın bölgelerinde turizmin gelişmesi durumunda karşılaştacaklarına inandıkları olası olumlu ve olumsuz durumlara ilişkin düşüncelerinin tespit edilmesine yönelik bir ölçekdir. Çalışmada kullanılan bu ölçeğin alt boyutları olan “Sosyo-Kültürel Gelişim Etkisi”, “Ekonomik Gelişim Etkisi”, “Sosyal Tahrifat Etkisi”, “Kültürel Tahrifat Etkisi” ve “Çevresel Tahrifat Etkisi” faktörleri açısından Yumurtalık ve Karataş yerel halklarının turizm algı puanları hesaplanmış ve karşılaştırılmıştır.

Yapılan analizler Yumurtalık ve Karataş ilçelerindeki yerel halkların, turizmin gelişmesinin ilçelerindeki sosyal imkânları artıracaklarını ve karşı-

lıklı etkileşimlerden de kültürel zenginliklerin ortaya çıkacağını düşündüklerini göstermektedir. Bu düşünceler yazında yer alan pek çok çalışmayla paralellik arz etmektedir (Ap, 1992; Andriotis ve Vaughan, 2003; Andriotis, 2005; Gürsoy vd., 2010; Toprak, 2015; Işık ve Çalkın, 2016). Ayrıca bu kişilerin turizmin gelişmesinin ilçelerini ekonomik olarak kalkındıracağı ve dolaylı olarak kendilerinin de fayda sağlayacaklarına ilişkin algıları mevcuttur ve bu da yazındaki pek çok çalışmayla örtüşmektedir (Haralambopolous ve Pizam, 1996; Lawson vd, 1997; Chen, 2001; Yoon vd, 2001; Akova, 2006; Nepal, 2008; Brida vd, 2011; Bilim ve Özer, 2013; Toprak, 2015; Ünlüönen ve Özekici, 2017; Yılmaz ve Filiz, 2017). Ayrıca Yumurtalık ve Karataş ilçelerinde ikamet eden kişilerin düşüncelerinin, turizmin gelişmesinin çevreye verebileceği tahribattan dolayı yerel halkın algısının olumsuz yönde olacağını düşünen yazında yer alan bazı çalışmalardan (Mc Cool ve Martin, 1994; Williams ve Lawson, 2001; Haley vd, 2005; Kuvan ve Akan, 2005; Özdemir ve Kervankıran, 2011) ziyade, turizmin çevreye getireceği olumlu etkilerin çok daha fazla olduğunu savunan çalışmalara (Akova, 2006; Aref, 2009; Brida vd, 2011; Türker ve Türker, 2015; Işık ve Çalkın, 2016) paralellik gösterdiği görülmüştür.

Genel olarak, uygulanan ölçekten elde edilen bilgilerin değerlendirilmesi sonucunda iki ilçedeki yerel halkın da turizmin gelişmesinin kendileri ve ilçeleri için olumlu sonuçları olacağına dair bir algıya sahip oldukları görülmüştür. Ayrıca yapılan karşılaştırmada da Karataş halkının toplam turizm algı puanı ve alt faktör puanlarının tamamının Yumurtalık halkının algı puanlarından yüksek olduğu belirlenmiştir. Yani, Karataş halkı Yumurtalık halkına nazaran turizmin gelişmesinin kendileri ve ilçeleri için olumlu sonuçlar doğuracağına daha fazla inanmaktadır.

Ayrıca, katılımcıların cinsiyetlerinin turizm algısı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı yapılan Mann Whitney *U* testiyle belirlenmiştir. Bu testin neticesinde Yumurtalık ilçesi için *p* değerlerinin (*SKGE*: 0,522, *EGE*: 0,179, *STE*: 0,836, *KTE*: 0,552, *ÇTE*: 0,418) ve Karataş ilçesi için *p* değerlerinin (*SKGE*: 0,903, *EGE*: 0,133, *STE*: 0,196, *KTE*: 0,818, *ÇTE*: 0,924) 0,05'den büyük çıkması sonucunda farklı cinsiyetlerdeki katılımcıların algı puanları arasındaki farklar istatistiki açıdan anlamlı bulunmamıştır. Ancak her ne kadar cinsiyetler arasındaki fark istatistiki açıdan önemli çıkmasa da Karataş ilçesinde kadın katılımcıların toplam algı puanının erkeklere göre daha yüksek olduğu, Yumurtalık ilçesinde ise özellikle

“Sosyo-Kültürel Gelişim Etkisi” ve “Ekonomik Gelişim Etkisi” faktörlerinde erkek katılımcıların turizm algı puanlarının kadın katılımcılara nazaran daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların yaşlarının turizm algı faktörleri üzerinde etkisinin olup olmadığı Kruskal Wallis testi ile test edilmiş ve Yumurtalık ilçesi için yaş değişkeninin hiçbir faktör üzerinde istatistiksel olarak anlamlı çıkmadığı görülmüştür (*SKGE: 0,719, EGE: 0,510, STE: 0,280, KTE: 0,378, ÇTE: 0,424*). Karataş ilçesinde ise katılımcılarının yaşının sadece “Çevresel Tahrifat Etkisi” faktörü üzerinde etkisinin olduğu, diğer faktörlerde ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yaratmadığı tespit edilmiştir (*SKGE: 0,733, EGE: 0,826, STE: 0,241, KTE: 0,061, ÇTE: 0,024*).

Öğrenim düzeylerinin turizm algısı üzerine etkisinin test edildiği analizler neticesinde ise, Karataş ilçesindeki katılımcıların eğitim düzeylerinin turizm algısı üzerine anlamlı bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (*SKGE: 0,817, EGE: 0,225, STE: 0,540, KTE: 0,206, ÇTE: 0,248*). Yumurtalık ilçesindeki katılımcıların öğrenim düzeyleri ise sadece “Çevresel Tahrifat Etkisi” faktörü üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmıştır. Yapılan son analizde ise hem Yumurtalık hem de Karataş ilçesindeki katılımcıların gelir durumlarının hiçbir turizm algı alt faktörü üzerinde anlamlı farklılık teşkil etmediği görülmüştür (Yumurtalık için elde edilen *p* değerleri; *SKGE: 0,283, EGE: 0,278, STE: 0,679, KTE: 0,102, ÇTE: 0,976*, Karataş için elde edilen *p* değerleri; *SKGE: 0,753, EGE: 0,319, STE: 0,459, KTE: 0,797, ÇTE: 0,644*).

Bir bölgede turizmin süreklilik arz etmesi isteniyorsa muhakkak o bölgede yaşayan halkın desteğinin alınması gerekmektedir. Çünkü turistlerin aynı yere bir daha gelmesi veya yakınlarına tavsiye etmesi gittiği bölgedeki yerel halkın davranış ve tutumları ile doğru orantılıdır. Bölge hakkında turizme karşı negatif bir anlayış yerleştiği zaman bunun turistlere karşı eylem ve tutumlara dönüşmesi kaçınılmaz olmakta ve turizmin gelişimi açısından da geri dönüşümü kolay olmayan sonuçlar doğurmaktadır. Bu sebeple özellikle turizme yeni açılacak olan ya da turizm açısından gelişmekte olan bölgelerde yerel halkın turizme bakış açıları ölçülmeli ve olumsuz algıları varsa profesyonel kişiler tarafından bu korku ve endişeler açıklanarak giderilmeye çalışılmalıdır. Hâlihazırda yerel halkın turizmin gelişmesine karşı olumlu bir algısı var ise de, zaman kaybedilmeden

paydaşlarla eylem planları oluşturularak bölgenin kalkındırılması hızlandırılmalıdır.

Elde edilen bulgular neticesinde, Karataş halkının Yumurtalık halkına oranla turizmin gelişmesine yönelik olumlu algısının daha yüksek düzeyde olması ile birlikte, her iki ilçedeki yerel halkın da ilçelerinde turizmin gelişmesini destekleyeceği ve bu gelişimin kendilerine zarardan çok yarar sağlayacağı inancına sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla bir bölgede turizmin geliştirilebilmesi için önemli etmenlerden biri olan yerel halk desteğinin bu ilçelerde mevcut olması sebebiyle turizm paydaşlarının en kısa zamanda gerekli adımları atması beklenmektedir.

Her ne kadar bölgede ikamet eden yerel halkta turizme karşı olumlu bir algı mevcut olsa da ileride bu algının olumsuzla dönüşmemesi için gerek devlet gerekse turizm işletmecileri tarafından alınması gereken bazı tedbirler bulunmaktadır. Turizm işletmelerinin yapacağı yatırımlarda bölge halkının konforunu bozacak girişimlerden kaçınması gerekmektedir. Hatta bu işletmelerin bir miktar bütçeyi halkın da faydalanabileceği tesislere ayırmaları orta ve uzun vadede herkes için olumlu sonuçlar doğuracaktır. Aynı zamanda gelen turistlere bölgenin kültürü ile ilgili kısa eğitimlerin verilmesi sağlanmalı ve bu şekilde kültürel farklılıktan doğabilecek sıkıntıların da önüne geçilmesi amaçlanmalıdır. Devletin de turizmin gelişmesi neticesinde oluşabilecek alt yapı sorunlarını önceden belirleyip halka yansımadan önlemlerini alması ve aynı zamanda artan insan yoğunluğunun güvenlik zafiyeti doğurabileceğini kestirip emniyet imkânlarını artırması bölgede turizmin kalıcı olmasında önemli bir etken olacaktır.

Teşekkür

Bu çalışma Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından kabul edilen 17113005 nolu BAP projesi kapsamında desteklenmiştir.

EXTENDED ABSTRACT

**Comparative Analysis of Tourism Perceptions of
Two Tourist Destinations With Development
Potential**

*

Selim Gündüz

Adana Science and Technology University

Today, the number of international visitors worldwide is over 1 billion people and international tourism revenue exceeds 1 trillion dollars, and the tourism industry has become of great importance for the economies of the countries. Countries are competing with each other in order to get a larger share of this cake and are striving to create new tourism destinations in order to attract more tourists. When it is considered that Turkey ranks as number 6 among the countries that receives most tourists in the world, and ranks number 10 among the countries that receive the most tourism revenue, it already seems to be having a significant tourism potential. In order to increase Turkey's tourism revenue, it is required to diversify tourism and attract tourists throughout the year, not only in certain months, and to expand tourism the country-wide. In accordance with these objectives, in order to expand tourism and achieve regional development, it is essential to invest in rural areas. However, before the tourism investments are made to the regions that have not lost their traditions and have not completely adopted city life, the perspectives of the people residing in those regions regarding tourism should be examined and their perceptions should be measured. Because tourism is also an element of social development, it has the potential to affect the social and cultural life of the society as well as causing great changes in the economic and environmental sense. In this study, it is aimed to compare the perceptions and expectations of the local people who live in two neighboring districts with different social and cultural structures about the development of tourism

in their districts. In this respect, Yumurtalık and Karataş Districts of Adana Province, which differentiate from other provinces in a positive sense with the efforts for the development of tourism, with high potential of tourism at the Mediterranean coast have been identified as the area of this study. It has been investigated whether the tourism perception of people with the same level of education, at the same economic level, and in the same age group living in these two different districts are related to the social and cultural structure of the region where they live.

These studies were carried out on the data obtained by applying face-to-face surveys to the participants selected from Yumurtalık and Karataş districts with the convenience sampling method, one of the non-probabilistic sample selection methods. The population of the Yumurtalık and Karataş districts was determined to be 17.211 and 22.098, respectively (TUIK), and the minimum number of samples to be studied was calculated as 275 persons in the case where the confidence interval was determined to be 90% and the sample error was 5%. In this respect, after the surveys which were thought to be filled erroneously and imprecisely were removed from the sample pool, the study was carried out with 284 samples for the town of Yumurtalık and 286 for the Karataş district, which were sufficient to represent the main mass. Factor analysis with basic component analysis and varimax vertical rotation technique were applied to the data collected by the scale of tourism perceptions of the local population, and it was seen that the scale was perceived by the participants in five different dimensions. These factors were named as "the Impact of Socio-Cultural Development", "the Impact of Economic Development", "the Impact of Social Degradation", "the Impact of Cultural Degradation", and "the Impact of Environmental Degradation". In determining the number of factors, the criterion of eigenvalues being greater than 1 was used. The total variance explanation percentage of the five factors was calculated as 58,695% for Karataş data and 60,124% for Yumurtalık data. It has been seen that the relationship between the variables, which is a prerequisite for the factor analysis, was provided according to the Barlett test results, which were applied to people in Yumurtalık and Karataş, where the p value was found to be lower than 0,05 . In addition, the value of the KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) test, which measures the adequacy of the sample

size to make factor analysis, was calculated as 0,859 for the Karataş sample, and 0,874 for the Yumurtalık sample, and was found to be perfect. The Cronbach's alpha values, which determine the reliability of the scale, was determined as 0,837 for the Karataş sample and 0,896 for the Yumurtalık sample, and the scale was found to be highly reliable. At the same time, the reliability of each factor was examined and the Cronbach's alpha values of the factors (the "Impact of Socio-Cultural Development", the "Impact of Economic Development", the "Impact of Social Degeneration", the "Impact of Cultural Degradation", and the "Impact of Environmental Degradation") was calculated as 0.778, 0.611, 0.675, 0.841, 0.819 respectively for the Karataş sample, and as 0.817, 0.688, 0.714, 0.894 and 0.869 respectively for the Yumurtalık sample. The scores of the responses of the participants to their perception expressions were summed and the total perception score was obtained. The scoring of negative items in total perception score calculations was arranged by reverse coding. The data obtained from the study were analysed using appropriate statistical package programs. As the normality assumption, one of the assumptions required for parametric statistical tests, was not provided in the study, the comparison analysis was performed by using nonparametric statistical tests of Mann Whitney *U* and Kruskal Wallis.

As a result of the findings, it was found that the local people residing in the Yumurtalık and Karataş districts had perceptions that the development of tourism would increase the social opportunities in the districts, cultural riches would arise from mutual interactions, develop their districts economically and indirectly benefit themselves. In addition, it is seen that the opinions of people residing in the Yumurtalık and Karataş districts are in parallel with the studies that advocate that tourism has a positive effect on the environment rather than some studies in the literature that advocate that the perception of local people will be negative due to the destruction of tourism to the environment. In general, it is concluded that the people of Karataş have a higher perception of tourism development than the people of Yumurtalık, the local people in both districts will support the development of tourism in their districts, and that they believe this development will provide them benefits more than harm. Therefore, it is expected that tourism stakeholders will take the necessary steps

as soon as possible, as the local public support, which is one of the important factors for the development of tourism in a region, exists in these districts. Although there is a positive perception towards tourism among the local people residing in the region, some measures should be taken by both state and tourism operators in order to prevent this perception from becoming negative.

Kaynakça/References

- Akis, S. N., Peristianis, N. ve Warner, J. (1996). Residents' attitudes t tourism development: The case of Cyprus. *Tourism Management*, 17(7), 481-494.
- Akova, O. (2006). Yerel halkın turizmin etkilerini algılamalarına ve tutumlarına yönelik bir araştırma. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 1(2), 1-17.
- Alaeddinoğlu, F. (2007). Van halkının turisti ve turizmi algılama şekli. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 5 (1), 1-16.
- Alaeddinoğlu, F. (2008). Sivas Kentinde Halkın Turiste Ve Turizme Bakışı. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(2), 1-23.
- Andereck, K. L. ve Vogt, C. A. (2000). The Relationship between residents' attitudes toward tourism and tourism development options. *Journal of Travel Research*, 39, 27-36.
- Andriotis, K. (2005). Community Group's Perceptions Of And Preferences For Tourism Development: Evidence From Crete. *Journal of Hospitality and Tourism Research*, 29(1), 67-90.
- Andriotis, K. ve Vaughan, R. D. (2003). Urban Residents' Attitudes Toward Tourism Development. *Journal Of Travel Research*, 42, 172-185.
- Ap, J. (1992). Residents' perceptions on tourism impacts. *Annals of tourism Research*, 19(4), 665-690.
- Aref, F., Redzuan, M. ve Gill, S. S. (2009). Community perceptions toward economic and environmental impacts of tourism and local communities. *Asian Social Science*, 5(7), 130-137.
- Avçıkurt, C. ve Soybalı, H. (2002). Residents' attitudes towards tourism in Ayvalık, Turkey. *Tourism Analysis-An Interdisciplinary Journal, Cognizant Communication Corporation*, 6 (3-4), 259-265.

- Ayazlar, R.A. ve Ayazlar, G. (2016). Yerel halkın turizmin etkilerine yönelik tutumunda aidiyet duygusu ve yaşam tatmininin rolü. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(4), 1451-1470.
- Bilim, Y. ve Özer, Ö. (2013). Yerel halk gözüyle Konya'da turizmin önemi ve ekonomik, sosyal, çevresel etkileri. *Ulusal KOP Bölgesel Kalkınma Sempozyumu*, 14-16.
- Boğan, E. ve Sarıışık, M. (2016). Yerel halkın turizm faaliyetine yönelik görüş ve algılamalarının belirlenmesi üzerine Alanya'da bir araştırma. *Kastamonu University Journal of Economics ve Administrative Sciences Faculty*, 12(2), 325-342.
- Brida, J. G., Osti, L. ve Faccioli, M. (2011). Resident's perception and attitudes towards tourism impacts. *Benchmarking: An International Journal*, 18(3), 359-385.
- Butler, R. W. (1980). The concept of a tourist area cycle of evolution: implications for management of resources. *The Canadian Geographer/Le Géographe canadien*, 24(1), 5-12.
- Cengiz, E. ve Kırkbir, F. (2007). Yerel halk tarafından algılanan toplam turizm etkisi ile turizm desteği arasındaki ilişkiye yönelik yapısal bir model önerisi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 19-37.
- Çalışkan, U. ve Tütüncü, Ö. (2008). Turizmin yerel halk üzerindeki etkileri ve Kuşadası ilçesi uygulaması. *IV. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi*, 23-27.
- Çavus, S. ve Tanrisevdi, A. (2003). Resident's attitudes toward tourism development: A case study in Kusadası, Turkey. *Tourism Analysis*, 7(3-4), 259-269.
- Chen, J. S. (2001). Assessing and visualizing tourism impacts from urban residents' perspectives. *Journal of Hospitality and Tourism Research*, 25(3), 235-250.
- Choi, H. C. ve Sirakaya, E. (2005). Measuring residents' attitude toward sustainable tourism: Development of sustainable tourism scale. *Journal of Tourism Research*, 43, 380-394.
- Demir, F. ve Gündüz, S. (2016). *Adana turizm yatırım rehberi ve haritası*. Adana: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

- Doğan, H. ve Üngüren, E. (2012). Yerel halkın Isparta turizmüne yönelik görüşleri üzerine bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(1), 103-122.
- Doxey, G.V.(1975). A. causation theory of visitor-resident irritation: Methodology and research inference. *Proceedings of The 6th Annual Conference of the Travel Research Association*. San Diego, CA:Travel Research Association, .195-98.
- Durmuş, B., Yurtkoru, E. S., ve Çinko, M. (2010). *Sosyal bilimlerde SPSS'le veri analizi*. İstanbul: Beta Yayınevi, 3. Baskı.
- Dünya Turizm Örgütü, 2015. <http://mkt.unwto.org/publication/unwto-tourism-highlights-2016-edition>.
- Ekici, R. ve Çizel, B. (2015). Yerel halkın turizm gelişimi desteğine ilişkin tutumlarının destinasyonların gelişme düzeylerine göre farklılıkları. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 11 (3), 73-87.
- Eralp, Z. (1974). *Socio-economic effects of tourism towards communal changes*. Ankara: Ankara University Press.
- Faulkner, B. ve Tideswell, C. (1997). A framework for monitoring community impacts of tourism. *Journal of Sustainable Tourism*, 5(1), 1-28.
- Fesenmaier, D. R., O'Leary, J. ve Uysal, M. (Eds.)(1996). *Advances in tourism marketing methodologies*. NY:Haworth Press.
- Getz, D. (1994), Residents' attitudes toward tourism: A longitudinal study in spey valley, Scotland. *Tourism Management*, 15(4), 247-258.
- Gunn, C. (1988). *Tourism planning*. 2nd. NY: Taylor and Francis Revised and expanded
- Gündüz, S. (2018). Yerel halkın turizm algısını belirlemeye yönelik alternatif bir ölçek geliştirme: Karataş destinasyonu örneği. *Journal of Yaşar University*, 13 (52), 343-357.
- Gürsoy, D., Chi, C. G. ve Dyer, P. (2010). Local attitudes toward mass and alternative tourism: The case of Sunshine Coast, Australia. *Journal of Travel Research*, 49(3), 381-394.
- Gümüş, N. ve Özüpekçe, S. (2009). Foça'da turizmin ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel etkilerine yönelik yerel halkın görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(2), 398-417.

- Haley, A. J., Snaith, T. ve Miller, G. (2005). The social impacts of tourism: A case study of bath, UK, *annals of tourism research*, 32(3), 647-668.
- Haralambopolous, N. ve Pizam, A. (1996). Perceived impacts of tourism: The case of Samos. *Annals of Tourism Research*, 23, 503-526.
<http://www.karatas.bel.tr>, Adana, Karataş Belediyesi resmi web sitesi, Erişim tarihi: 12.02.2018.
<http://www.tuik.gov.tr>, Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK)
- Işık, C. ve Çalkın, Ö. (2016). Yerel halkın turizm algısı: TRA2 bölgesi analizi. *IUJEAS*, 1(2), 19-48.
- Keskin, E. ve Çontu, M. (2011). Mustafapaşa (Sinassos) kasabasında yaşayan halkın turizme bakış açısını belirlemeye yönelik bir alan araştırması. *Aksaray Üniversitesi İİBF Dergisi*, 3(2), 37-55.
- Keogh, B. (1990). Public participation in community tourism planning. *Annals of Tourism Research*, 17, 449-465.
- Ko, D. ve Stewart, W. P. (2002). A structural equation model of residents' attitudes for tourism development. *Tourism Management*, 23, 521-530.
- Kuvan, Y. ve Akan, P. (2005). Residents' attitudes toward general and forest-related impacts of tourism: The case of Belek, Antalya. *Tourism Management*, 26(5), 691-706.
- Lawson, R. W., Williams, J., Young, T., Cossens, J. (1997). A comparison of residents' attitudes towards tourism in 10 New Zealand Destinations. *Tourism Management*, 19(3), 247-256.
- Liu, J. C., Sheldon, P. ve Var, T. (1987). Resident perceptions of the environmental impact of tourism. *Annals of Tourism Research*, 14, 17-37.
- Liu, J. C. ve Var, T. (1986). Resident attitudes toward tourism impacts in Hawaii. *Annals of Tourism Research*, 13, 193-214.
- McCool, S. F. ve Martin, S. T. (1994). Community attachment and attitudes toward tourism development. *Journal of Travel Research*, 32(3), 29-34.
- Murphy, P. E. (1985). *Tourism: A community approach*. NY: Routledge.
- Nepal, S. K. (2008). Residents' attitudes to tourism in central British Columbia, Canada. *Tourism Geographies: An International Journal of Tourism Space, Place and Environment*, 10(1), 42-65.

- Özdemir, M. A. ve Kervankıran, İ. (2011). Turizm ve turizmin etkileri konusunda yerel halkın yaklaşımlarının belirlenmesi: Afyonkarahisar örneği. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (24), 1-25.
- Park, K., Lee, J. ve Timothy, J. L. (2017). Residents' attitudes toward future tourism development in terms of community well-being and attachment. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 22(2), 160-172.
- Perdue, R.R., Long, P. T. ve Allen, L. (1990). Rural resident tourism perceptions and attitudes by community level of tourism. *Journal of Travel Research*, 28(3), 3-9.
- Prentice, R. (1993). Community-driven tourism planning and residents' preferences. *Tourism Management*, 14, 218-227.
- Sezer, B., Küçükaltan, D., ve Çakır, A. (2013). Edirne-Çamlıca beldesi'nde kırsal turizm ve turizm algısı. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 2, 46-54.
- Sirakaya, E., Teye, V. ve Sonmez, S. (2001). Understanding resident's support for tourism development in the central region of Ghana. *Journal of Travel Research*, 41, 57-67.
- Tayfun, A. ve Kılıçlar, A. (2004). Turizmin sosyal etkileri ve yerli halkın turiste bakışı. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 1-17.
- T.C. Adana Valiliği İl kültür ve Turizm Müdürlüğü (2016). *Adana turizm master planı*. Adana
- Toprak, L. (2015). Mardin'de halkın turizm algısı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(54), 201-218.
- Tortop, N. (2001). Yerel yönetimlerin turizmin gelişmesindeki görev ve sorumlulukları ve çevre korunmasının önemi, *I. Ulusal Turizm İşletmeciliği Kongresi Bildiriler Kitabı*, Başkent Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kızılcahamam Ankara 2001, ss.56-68.
- Türker, G. Ö. ve Türker, A. (2015). Yerel halkın turizm etkilerini algılama düzeyi turizm desteğini nasıl etkiler: Dalyan destinasyonu örneği. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 4(1), 81-98.
- Ünlüönen, K. ve Erdoğan, S. (1993). Güneydoğu anadolu bölgesinin turizm potansiyeli. *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6, 541-563.

- Ünlüöner, K. ve Tayfun, A. (2003). Turistlerin yerli halkın tüketim davranışlarına etkileri üzerine ampirik bir araştırma. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 1-18.
- Ünlüöner, K. ve Özekici, Y. K. (2017). Yeni gelişen destinasyonlarda turizm algısı: Yozgat ili üzerine bir alan araştırması. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 5(4), 466-488.
- Williams, J. ve Lawson, R. (2001). Community issues and resident opinions of tourism. *Annals of Tourism Research*, 28(2), 269-290.
- Yılmaz, Ö. D. ve Filiz, A. (2017). Turizm gelişim yaklaşımları kapsamında yerel halkın turizme yönelik algı ve tutumları: Mazı köyü-türk-bükü karşılaştırmalı analizi. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(2), 1799-1824.
- Yoon, Y., Gursoy, D. ve Chen, J. S. (2001). Validating a tourism development theory with structural equation modeling. *Tourism Management*, 22(4), 363-372.

Kaynakça Bilgisi / Citation Information

Gündüz, S. (2018). Gelişme potansiyeli olan iki turistik destinasyonun turizm algılarının karşılaştırmalı analizi. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 9(16), 2186-2216. DOI: 10.26466/opus.488404